

an vlastník podle § 362 obč. zák. může své věci podle libovůle užívati, nebo bez užítku nechati, po případě i zničiti, zcela nebo z části na jiné osoby přenést, bezpodmínečně se jí vzdáti a i je opustiti. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Výtka nesprávného právního posouzení není odůvodněna. Soud dovolací shledává správným úsudek nižších soudů, že z ustanovení závěti o nájemním právu a o fondu na opravy a o fondu stavebním nelze dovoditi žalobní nárok. Ustanovení závěti o nájmu místnosti ukládá žalované straně nad meze povinností, jež pronajímateli ukládá sám zákon, povinnost další jen ve dvou směrech: nezvýšiti dovolatelce nájemné a nevyovědětí nájem; z ustanovení toho nelze nijak dovozovati, že jest žalovaná strana povinna znovu zříditi nájemní předmět nad meze § 1104 a 1105 obč. zák. Povinnost tu nelze dovoditi ani z ustanovení o fondu na opravy a o fondu stavebním. Nelze ovšem pochybovati o tom, že ustanovením tím sledoval zakladatel nadace účel, by nadační domy byly udržovány a zachovávány, a proto ustanovením tím snažil se poříditi fond, z něhož by se náklady hradily. Leč nic z ustanovení toho neukazuje na to, že udržování a znovuzřízení mělo se díti ke prospěchu a v zájmu dovolatelky a že zakladatel nadace zamýšlel ustanovením tím založiti pro dovolatelku nárok a pro stranu žalovanou povinnost znovuzříditi předmět nájmu dovolatelky i v těch případech, kde povinnost ta nevyplývá ze zákona. Nenasvědčuje tomu ani doslov ustanovení toho, aniž to vyplývá ze souvislosti obojího ustanovení, o nájmu a o fondu. Z ustanovení článků IV. a V. závěti o tom, že odkazovníci Josef S. a Aloisie S-ová mají odkázaný pavilon zdarma propůjčovati a pozemek pronajmouti žalující firmě pro účely obchodní, nelze ani v souvislosti s ostatními ustanoveními závěti ve prospěch žalující strany dovozovati nic pro sporný nárok. Pro výklad závěti po rozumu dovolatelkou zastávaném, nelze nic získati z okolnosti, že v době zřízení závěti měly §§ 1104 a 1105 obč. zák. jiný doslov než dnešní. Otázka, zdali žalovaná strana zachovala ustanovení závěti o zřízení fondu, čili nic, jest odchýlná od otázky, zdali dovolatelka má právo na to, by ustanovení o fondu bylo zachováno, a nelze je směšovati; nemá-li dovolatelka nárok na zachování, nemůže z nezachování jeho nic dovozovati a neposoudil proto soud dovolací spor nesprávně ani v tom, že má za to, že otázka uskutečnění fondu jest pro souzený spor nerozhodnou.

Čís. 12112.

Nejde o porušení mravních zásad, aniž o využití tísně druhé strany (§ 879 čís. 4 obč. zák.), dalo-li si družstvo, zjistivši, že ve skladu jest schodek, a pohrozivši skladníku trestním oznámením, od něho slíbíti a vyplatiti úhradu schodku. Lhostejno, zda skladník za schodek ručil, zda jej zavinil trestným činem nebo hrubou nedbalostí a zda výsledek revise byl správný.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 1373/31.)

Žalobce domáhal se na žalovaném družstvu zaplacení 50.200 Kč. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Předně jest zkoumati, o který právní důvod opíral dovolatel žalobní nárok. V žalobě tvrdil, že dal žalovanému družstvu celkem 50.200 Kč, na něž nemělo vůbec nárok, poněvadž si dalo slíbiti a splniti tuto částku proti dobrým mravům od něho z nezkušenosti a v době jeho tísně, vyvolané pohružkou trestního stíhání. Žádal tedy navrácení toho, co plnil žalovanému družstvu na základě nicotné smlouvy (§ 879 odstavec první a odstavec druhý čís. 4 obč. zák.). Bylo proto jen rozhodným, zda jsou tu předpoklady uvedené v tomto zákonném ustanovení. Podle skutkového zjištění nižších soudů bylo žalobci žalovanou stranou i revidentem K-ou pohroženo trestním stíháním. Údaj dovolatelův, že byl upozorněn, že bude okamžitě zatčen, nemá ve zjištění tom opory a nelze k němu přihlížeti. Dovolatel považuje smlouvu za příčící se dobrým mravům, poněvadž, když z revise vyplývalo, že nejde o trestný čin, nemělo žalované družstvo právo, vynutiti na něm plnění v době jeho tísně, vyvolané pohružkou trestního stíhání. Vývodům těm nelze přisvědčiti. Neboť když, jak bylo zjištěno, žalované družstvo se dovědělo na základě revise provedené odborníkem, že ve skladě, který vedl žalobce, jest schodek, správně uznal odvolací soud, že bylo jeho povinností, by od žalobce jako skladníka žádalo vysvětlení, a když vysvětlení nedal, mělo právo se zmíniti o trestním oznámení, a bylo jen na žalobci, byl-li si vědom, že se ničeho nesprávného nedopustil, by podal řádné vysvětlení nebo ponechal věc soudnímu vyšetření v řízení trestním. Neporušilo proto žalované družstvo mravní zásadu, přijavši na úhradu tohoto schodku od žalobce plnění, při čemž je bez významu, zda by jinak žalobce za schodek ručil, zda jej zavinil trestným činem nebo hrubou nedbalostí, a zda výsledek revise byl správný. Ke tvrzení dovolatele, že žalované družstvo vynutilo na něm plnění, se podotýká, že odvolací soud dospěl jako soud první stolice podle provedených zjištění ke skutkovému závěru, že žalobce nahradil škodu jednak sám dobrovolně, jednak jeho příbuzní běže všeho donucení. Z toho, co bylo uvedeno, správně usoudil též odvolací soud, že nebylo využito žalobcovy tísně a že, bylo-li mluveno o jeho trestním stíhání, nelze mluvit o tísní tím u něho vyvolané. K tomu jest dodati, že, i kdyby žalobce byl jednal pod vlivem nebezpečí trestního stíhání, nelze stav ten uznati za tíseň ve smyslu § 879 čís. 4 obč. zák., poněvadž stav ten nebyl takový, by mu bránil, by plně nehájil své zájmy. (Srovnej rozhodnutí čís. 8061 sb. n. s.) Nešlo o to, že škoda vznikla z toho, že žalované družstvo svěřilo vedení skladu žalobci, který neměl k tomu potřebné schopnosti a zkušenosti, nýbrž o to, zda žalobce byl v době, kdy žalovanému družstvu dal ony hodnoty jako náhradu škody, tak nezkušený, že nemohl posouditi význam a dosah tohoto svého jednání. Takovou nezkušenost žalobce netvrdil, tím méně pak, že o ní žalované družstvo vědělo. Ani v dovolání to neuplatňuje, nýbrž jen uvádí, že žalované družstvo vědělo a věděti musilo, že k zastávání takové služby

není schopen. Ano není tu předpokladů tísně nebo nezkušenosti, není třeba zkoumati, zda tu jest další předpoklad, že totiž hodnota žalobcem poskytnutého vzájemného plnění nebyla úměrná hodnotě plnění, které od něho požadovalo nebo mělo právo požadovati žalované družstvo. Nebylo proto třeba zjišťovati, zda žalobce ručil za schodek a zda jej zavínil.

Čís. 12113.

Nejde o fideikomisární substituci, nýbrž o nezávazné přání, uvedl-li zůstavitel v závěti, že prosí, by dědic ve své závěti odkázal »veškeré své jmění« stejným dílem svým a jeho (zůstavitele) dědicům.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 1461/31.)

Zůstavitelka Albína F-ová uvedla doslovně v poslední vůli toto: »... odkazuji veškeré své jmění svému manželu Josefu F-ovi. Prosím jej však, aby ve své závěti odkázal veškeré své jmění stejným dílem svým a mým příbuzným a to a to jednu šestinu dětem mého bratra Rudolfa C-a Rudolfu C-ovi a Gerhartu C-ovi, takže každě z těchto dětí obdrží jednu dvanáctinu.« Žalobou, o niž tu jde, domáhali se Rudolf C. a Gerhart C. na Josefu F-ovi, by bylo uznáno právem: I. Určuje se, že žalobci jsou fideikomisárními dědici po zemřelé Albině F-ové v ten způsob, že žalovaný jest povinen odkázati každému z nich $\frac{1}{12}$ pozůstalosti po zemřelé Albině F-ové a že žalovaný není oprávněn ohledně těchto $\frac{2}{12}$ disponovati kmenovým jměním. II. Žalovaný jest povinen zříditi notářský soupis pozůstalosti na svůj náklad a dáti přesné vyúčtování do 14 dnů pod exekucí anebo v téže lhůtě pod exekucí zaplatiti žalobcům Kč 50.000. III. Žalovaný jest povinen složit jako jistotu pro žalobce do 14 dnů pod exekucí u soudu 50.000 Kč v hotovosti nebo v pupilárních cenných papírech nebo v téže lhůtě pod exekucí zaplatiti žalobcům Kč 50.000. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvod y: Soud, použiv §§ 608 a násl. zejména § 614 obč. zák. a § 6 obč. zák., dospěl na základě skutkových okolností pozůstalostními spisy zjištěných ku přesvědčení, že tu není fideikomisární substitute. Není správný názor žalovaného, že fideikomisární substitute tu není, jelikož zemřelá manželka vyslovila jen »prosbu«, by ve své poslední vůli vzal zřetel na její příbuzné, a že by ho musela výslovně zavázati, by po své smrti zanechal pozůstalost osobám zemřelou manželkou určeným, neboť fideikomisární substitute je po právu zřízena, i když se nestala způsobem příkazovacím, nýbrž jen formou vysloveného přání. Zůstavitelkou použité slovo »prosím« by tudíž nevadilo zřízení fideikomisární substitute, neboť je to zajisté více než vážné přání, adresované obmyšlenému dědici. Jiná je však věc, vyloží-li se závěť podle § 6 obč. zák. se zřetelem na §§ 608 a násl. obč. zák. Zůstavitelka totiž, což je předpokladem pro zřízení fideikomisární substitute, prosbu svou neomezila na to, co jako své jmění zanechává, nýbrž vyslovila přání (»prosbu«), by dědic ve své závěti odkázal »veškeré své jmění« stejným dílem svým a jejím příbuzným a to Již z toho doslovu závěti je vidno, že zůstavitelka